

DANIEL PETER JANÁČEK, O.PRAEM. OPAT STRAHOVSKÝ

---

3. postní neděle A 2020 Strahov

„Než ji spatřil, pozorovala už ona jeho. Když na ni padl jeho pohled, ten její už na něm pevně lpěl. Tam, u Křížového pramene, odpoledne v pět, 11. června 1823 v Mariánských lázních.“ Těmito slovy začíná fiktivně biografický román „Milující muž“ od Martina Walsera. U Křížového pramene začíná příběh skutečné lásky knížete básníků Johanna Wolfganga Goetheho, tehdy 73letého a devatenáctileté Ulriky von Lewetzov, který končí tragicky. Goethemu zůstanou slzy pro pláč a nám jeho „Mariánskolázeňská elegie“.

Studny a prameny jsou odpradáвна místem setkání. Sahají až do hlubin země, a tak zprostředkovávají přístup k tomu, co je pod povrchem. U studny, u pramene se odehrává naše dnešní evangelium, ve kterém jde taktéž o to, je v hloubi člověka – jde o touhu a lásku.

Příběh v nás chce evokovat starozákonní příběhy setkání Abraháмова služebníka s Rebekou (Gen 22), Jákoba s Ráchel (Gen 29) a Mojžíše s dcerami Raguela (Ex 2).

Zde se setkává Ježíš se samařskou ženou. Je poledne, největší horko dne, kdy všichni odpočívají. Unavený Ježíš sedí u studny, když přijde nějaká samařská žena navážit vodu. To se v tuto dobu nedělá. Proč právě teď? Chce se žena vyhnout druhým lidem? Má proč se jim vyhýbat? Stydí se, nebo je opovrhovaná a vyloučená? Diví se, že ji cizí muž vůbec osloví, ba dokonce prosí o pomoc: „Dej mi napít.“ Ještě neví, že zde nejde jenom o žízeň a vodu. Proč říká: „Nemám muže?“ Protože u žádného nenašla své štěstí? Protože jí žádný nebral vážně? Protože ji žádný nemiloval? Její odpověď prozrazuje opuštěnost, prázdnotu a samotu. Pět mužů měla, ale žádného skutečného.

Co to všechno znamená? Někteří exegeté myslí, že žena symbolizuje Samaří. Těch 5 mužů je symbolicky 5 knih Mojžíšových – Tóra – kterou měli i Samaritáni, ale přidali k ní dodatky, které nebyly od Boha. Jiní jsou toho názoru, že pod pěti muži je myšleno pět cizích bohů, uctívaných pěti národy, které se usídlily v Samaří.

Žena u studny by byla obrazem Samaří, které se ve víře otevírá Kristu a je jeho mesiánskou nevěstou.

Svatý Augustin vidí v samařské ženě obraz Církve pozůstávající z mnoha národů, tedy i z nás. V tomto příběhu u studny, u pramene můžeme vidět také naše setkání s naším podvědomím. Setkání s Ježíšem přivedlo Samaritánku do hlubiny její duše a přineslo jí nový pohled na její víru a životní příběh.

Pokusme se rozklíčovat obrazy příběhu:

1. Obraz studny: jen nám známý z pohádek a mýtů. Studna je vstupem do vnitřního světa, do světa podvědomí, do neznáma v našich duších. Paralelou ke studni je věž, která znamená výstup do nadpřirozena. Oba symboly, studna i věž, jdou za svět zkušeností a

vedou k neviditelným skutečnostem, které k nám také patří a které musíme znát, abychom byli více lidmi, abych já byl více já.

2. **Obraz vody:** ta je hluboko ve studni. Je symbolem pro život, pro jasnost, čistotu. Bez vody není život. Živá voda byla v tehdejší Izraeli jenom ve studních a potocích. Unavený Ježíš i Samaritánka se džbánem musí ke studni pro živou vodu. Jan si hraje s obrazem vody, pro něj má samozřejmě také význam jako voda křtu, která nám dává účast na Kristu, prameni života, a tak se stává živou vodou pro náš život.
3. Je zde i obraz muže a ženy, o proces poznání, komunikace, integrace, tedy o proces hominizace, o proces stávání se člověkem. Samařská žena přiznává, že ji život nenaplnil.

Setkání s Ježíšem je pro Samaritánku začátkem procesu, který ji změní. Nezapomeňme: tou ženou jsme my sami. Studna a vody jsou šifry, symboly pro to, co je skryté našim očím, ale také tím, co námi hýbe, tím, co nás oživuje – nebo na druhou stranu tím, co nám překáží a činí nás nemocnými. Co je to v těchto dnech? Panika, strach, pocit ohrožení, že jsme vydáni napospas, že jsem ohrožitelní a nechránění a nechránitelní? Na druhou stranu nás může povzbudit svědectví lékařů, zdravotníků, lidí sloužících v různých složkách, jejich kompetence, klid, věcnost, rozvaha, poskytovaná péče.

Představme si pohár vody. To bude obraz naší duše. To, co je na povrchu – to je naše vědomí, to, na co myslíme, čím se zabýváme, co prožíváme. Vše ostatní padá dolů na dno. Co je tedy ještě v nás? Naše sny, schopnosti, láska, ale také náš strach, naše nenávisť, naše agrese i naše hříchy. Žalmista se modlí: osvobod' mě od hříchů, jež jsou mi skryty. Možná jste si v příběhu všimli, že Samaritánka se z nosičky džbánu – břemena stala nositelkou radostné zvěsti. Nechala džbán u studny a běžela k lidem ohlásit Mesiáše. Setkání u studny změnilo její život.

Recenze na román „Milující muž“ píšou o jeho autoru Walserovi jako o posledním platonikovi našich dní, jenž neochvějně věří v lásku, která vším hýbe a ani v stáří se nedá přemoci.

V Janově evangeliu je setkání s Ježíšem také něco nečekaného, něco zcela překvapivého a mocného. O to jde také v postní době: Připravit nás na setkání s Pánem, připravit nás právě i na setkání překvapivá a nečekaná. Někdy dokážou vše změnit a ukázat vše v úplně jiném světle.

Příběh setkání u studny je povzbuzením, že nikdy a pro nikoho není pozdě najít a hledat pramen vody živé. Když po ní budeme toužit, po živé vodě, kterou nám nabízí Kristus, čeká nás podobná proměna jako u samařské ženy. Nalezneme Mesiáše a staneme se nositeli jeho radostné zvěsti.